

ประโยค ป.ธ. ๓
สัมพันธ์ไทย
สอบ วันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

นคร์ ยถา ปจจนต์	คุดตํ สนฺตรพาทิรํ
เอวํ โคเปถ อตฺตทานํ	ชโณ โว มา อุปจฺจคา
ชนาตีตา ทิ โสจฺนติ	นิริยมฺหิ สมฺปปีตาติ ฯ

ตตฺถ สนฺตรพาทิรฺนติ ภิกฺขเว ยถา เตหิ มนุสฺสเสหิ ตํ ปจฺจนฺตนคร์ ทวารปาการาหิณี
 ธิรานิ กโรนฺเตหิ สอนฺตรํ อฏฺฎาลกปริชาหิณี ธิรานิ กโรนฺเตหิ สพาทิรฺนติ สนฺตรพาทิรํ
 คุดตํ กตํ เอวํ ตุมฺहेปิ สตี อุปฏฺฐาเปตฺวา อชฺฌตฺติกาณิ ฉ ทวารานิ ปิพฺพิตฺวา
 ทวารรฺกฺขิกํ สตี อวิสฺสชฺเชตฺวา ยถา คยฺหมานานิ พาทิรานิ ฉ อายตฺนानิ อชฺฌตฺติกาณํ
 อุปมาตฺยา สํวตฺตฺนติ ตถา อคฺคฺทณฺเณ ตานิ ธิรานิ กตฺวา เตสํ อปฺปเวสฺยา ทวารรฺกฺขิกํ
 สตี อปฺปทาย วิจฺรฺนตา อตฺตทานํ โคเปถาติ อตฺถโ ๑ ชโณ โว มา อุปจฺจคาติ โย หิ เอวํ
 อตฺตทานํ น โคเปติ ตํ ปุคฺคํ อยํ พุทฺธุปฺปาทกฺขโณ มชฺฌิมปเทเส อุปฺปตฺติกฺขโณ
 สมฺมาทิสฺสึชฺชา ปฏฺฐิตฺกฺขโณ ฉนฺนํมายตฺนํ อเวกฺลลฺกฺขโณติ สพุโปปิ อยํ ชโณ อติกฺกมฺติ
 โส ชโณ ตุมฺहे มา อติกฺกมฺตุ ๑ ชนฺาตีตาติ เย หิ ตํ ชนํ อตีตา เต จ ปุคฺคเล โส ชโณ
 อตีโต เต นิริยมฺหิ สมฺปปีตา ทฺตฺวา ตตฺถ นินฺพตฺติตฺวา โสจฺนตีติ อตฺถโ ๑ (ธมฺมปทฺฐกฺถาย
 สตฺตโม ภาโค/หน้า ๑๓๑)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงกับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓ สัมพันธ์ไทย

สตุถา สยกตฺตา ใน อาท ๑ อาชฺยาตบท กตฺตฺวาจก อิมํ วิเสสน ของ คาคํ ๑
อวฺตฺตกมฺม ใน อาท

นคฺรํ วฺตฺตกมฺม ใน คฺตฺตํ มนุสฺเสหิ อนภิตกตฺตา ใน
คฺตฺตํ ๑ กิตบท กมฺมวาจก ยถา คํพฺทํ อุปมาไซตก
ปจฺจคฺตํ วิเสสน ของ นคฺรํ สนฺตรพาทิรํ วิกตฺติกมฺม ใน
คฺตฺตํ ตุมฺเห สยกตฺตา ใน โคเปถ ๑ อาชฺยาตบท กตฺตฺวาจก
เอวํ คํพฺทํ อุปเมยฺยไซตก อตฺตํ อวฺตฺตกมฺม ใน โคเปถ
ชโณ สยกตฺตา ใน มา อุปจฺจคา มา คํพฺทํ ปฏฺิเสธ ใน
อุปจฺจคา ๑ อาชฺยาตบท กตฺตฺวาจก โว อวฺตฺตกมฺม ใน
อุปจฺจคา ทิ คํพฺทํ เหตุไซตก ปุคฺคลา สยกตฺตา ใน โสจฺนฺติ ๑
อาชฺยาตบท กตฺตฺวาจก ขณฺมาตีตา วิเสสน ของ ปุคฺคลา
นิริยมฺหิ วิสยาธาร ใน สมฺปปีตา ๑ วิกตฺตฺติกตฺตา ใน หุตฺวา ๑
สมานกาลกิริยา ใน โสจฺนฺติ อิติ คํพฺทํ สรฺูป ใน อิมํ คาคํ ๑

ตตฺถ วิเสสน ของ ปทฺเส ๑ นิทฺธารณ ใน ปทฺสฺส สนฺตรพาทิรํ สรฺูป ใน อิติ ๑
อาทยตฺถ ใน ปทฺสฺส ๑ นิทฺธารณฺนํ และ สีสฺมพฺนฺธ ใน อตฺถ

ภิกฺขเว อาลปน ปจฺจนฺตนคฺรํ วฺตฺตกมฺม ใน คฺตฺตํ สองบท มนุสฺเสหิ
อนภิตกตฺตา ใน คฺตฺตํ สองบท ๑ กิตบท กมฺมวาจก ยถา คํพฺทํ อุปมาไซตก เตหิ
วิเสสน ของ มนุสฺเสหิ ตํ วิเสสน ของ ปจฺจนฺตนคฺรํ ทฺวารปาการทฺนํ วิเสสน ของ จานานิ ๑
อวฺตฺตกมฺม ใน กโรฺนฺเตหิ ติรานิ วิกตฺติกมฺม ใน กโรฺนฺเตหิ ๑ วิเสสน ของ มนุสฺเสหิ
สอฺนฺตรํ วิกตฺติกมฺม ใน คฺตฺตํ ทฺวารปาการทฺนํ ติรานิ กโรฺนฺเตหิ สณฺณํ สอฺนฺตรํ
คฺตฺตํ สณฺณวา อฏฺฎฺาลกปรีชาทฺนํ วิเสสน ของ จานานิ ๑ อวฺตฺตกมฺม ใน กโรฺนฺเตหิ
ติรานิ วิกตฺติกมฺม ใน กโรฺนฺเตหิ ๑ วิเสสน ของ มนุสฺเสหิ สพาทิรํ วิกตฺติกมฺม ใน คฺตฺตํ
อฏฺฎฺาลกปรีชาทฺนํ ติรานิ กโรฺนฺเตหิ สณฺณํ สพาทิรํ คฺตฺตํ สณฺณวา อิติ คํพฺทํ เหตุวตฺถ

ต์ วิเสสน ของ ปัจจนตนคร์ ๆ วุตตกมม ใน กุตต์ และ กตฺ เตหิ วิเสสน ของ มนุสเสหิ ๆ อนภิตกตตฺตา ใน กุตต์ และ กตฺ ๆ กิตบถ กมฺมวาทก สนฺตรพาทิรฺ วิกติกมม ใน กุตต์ และ กตฺ กุตต์ วิวริย ใน กตฺ ๆ วิวรรณ

ตุมฺเห สยกตตฺตา โคเปถ ๆ อาชฺยาตบถ กตฺตฺวาจก เหว่ คัพฺพํ อุปเมยฺยไซตก ปิ คัพฺพํ อเปกฺขตถ เข้กับ ตุมฺเห สตี การิตกมม ใน อุปฺภูจฺจาเปตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปทฺทิตฺวา อชฺฌตฺติกานิ กิตฺติ ฉ กิตฺติ วิเสสน ของ ทฺวารานิ ๆ อวฺตตกมม ใน ปทฺทิตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อวิสฺสชฺเชตฺวา ทฺวารรกฺขิกํ วิเสสน ของ สตี ๆ อวฺตตกมม ใน อวิสฺสชฺเชตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน กตฺวา

อายตฺนานิ สยกตตฺตา ใน ส่วตฺตฺนติ ๆ อาชฺยาตบถ กตฺตฺวาจก ยถา คัพฺพํ ปการตฺถ คยฺหมานานิ กิตฺติ พาทิรานิ กิตฺติ ฉ กิตฺติ วิเสสน ของ อายตฺนานิ อชฺฌตฺติกานํ วิเสสน ของ อายตฺนานํ ๆ ฉฺฌจฺกมม ใน อุปฺฆาตฺยา ย ๆ สมฺปทาน ใน ส่วตฺตฺนติ ตถา คัพฺพํ ปการตฺถ อคฺคหเถน กรณ ใน กตฺวา ตานิ กิตฺติ อชฺฌตฺติกานิ กิตฺติ วิเสสน ของ อายตฺนานิ ๆ อวฺตตกมม ใน กตฺวา ติรานิ วิกติกมม ใน กตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อปฺปทาย เตสํ กิตฺติ ฉนฺนํ กิตฺติ พาทิรานํ กิตฺติ วิเสสน ของ อายตฺนานํ ๆ ภาวาทิสฺมพฺนธ ใน อปฺปเวสฺยา ย ๆ สมฺปทาน ใน อปฺปทาย ทฺวารรกฺขิกํ วิเสสน ของ สตี ๆ อวฺตตกมม อปฺปทาย ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน วิจฺรฺนฺตา ๆ อพฺพนฺตฺรกิริยา ของ ตุมฺเห อตฺตฺตานํ อวฺตตกมม ใน โคเปถ สตี อุปฺภูจฺจาตฺวา ฯ เป ฯ สตี อปฺปทาย วิจฺรฺนฺตา สณฺณิ อตฺตฺตานํ โคเปถ สณฺณยา อิติ คัพฺพํ สฺรูป ใน อตฺโถ ๆ ลิงฺคตฺถ ฯ

ชโณ โว มา อุปฺจฺจกา สฺรูป ใน อิติ ๆ คัพฺพํ สฺรูป ใน คาถาปาทสฺส ๆ สามีสฺมพฺนธ ใน อตฺโถ ทิ คัพฺพํ ทฺพฺทิกฺรณไซตก โย วิเสสน ของ ปุคฺคโล ๆ สยกตตฺตา ใน น โคเปติ น คัพฺพํ ปฏฺิเสธ ใน โคเปติ ๆ อาชฺยาตบถ กตฺตฺวาจก เหว่ กิริยาวิเสสน ใน โคเปติ อตฺตฺตานํ อวฺตตกมม ใน โคเปติ

ชโณ สยกตตฺตา ใน อติกกมฺติ ๆ อาชฺยาตบถ กตฺตฺวาจก ตํ วิเสสน ของ ปุคฺคลํ ๆ อวฺตตกมม ใน อติกกมฺติ พุทฺธูปฺทกฺชโณ กิตฺติ อุปฺปตฺติกฺชโณ กิตฺติ ปฏฺิลทฺทกฺชโณ กิตฺติ อเวกฺลลฺกฺชโณ กิตฺติ ลิงฺคตฺถ ออย วิเสสน ของ พุทฺธูปฺทกฺชโณ อุปฺปตฺติกฺชโณ ปฏฺิลทฺทกฺชโณ และ อเวกฺลลฺกฺชโณ มชฺฌิมปเทเส ภินฺนาธาร ใน อุปฺปตฺติสมฺมาทิฏฺฐิยา ๆ สามีสฺมพฺนธ ใน ปฏฺิลทฺทกฺชโณ ฉนฺนํ วิเสสน ของ อายตฺนานํ ๆ สามีสฺมพฺนธ ใน อเวกฺลลฺกฺชโณ

อิตติ คัพพ์ สรูป ใน สหุโพปิ ออย ชโน สหุโพ กิติ ออย กิติ วิเสสน ของ ชโน ปี คัพพ์
 อเปกขตต เข้ากับ สหุโพ โส วิเสสน ของ ชโน ๆ สยกตต ใน มา อติกกมต
 มา คัพพ์ ปฏิเสธ ใน อติกกมต ๆ อาชยาตบท กตตวจาก ตุมเท อวตตกมม ใน
 อติกกมต อิตติ คัพพ์ สรูป ใน อตโต ๆ ลิงคตต ฯ

ขณตติตา สรูป ใน อิตติ ๆ คัพพ์ อาทยตต ใน ปทสส ๆ สามีสมพนธ ใน อตโต
 ทิ คัพพ์ เหตุไซตท เย วิเสสน ของ ปุคคลา ๆ สยกตต ใน อตติตา ๆ กิตบท กตตวจาก
 ต วิเสสน ของ ชนฺ ๆ อวตตกมม ใน อตติตา โส วิเสสน ของ ชโน ๆ สยกตต ใน
 อตติโต ๆ กิตบท กตตวจาก เต วิเสสน ของ ปุคคเล ๆ อวตตกมม อตติโต จ สอง
 คัพพ์ วากยสมุจยตต เข้ากับ เย ทิ ตํ ชนฺ อตติตา และ เต ปุคคเล โส ชโน อตติโต
 เต วิเสสน ของ ปุคคลา ๆ สยกตต ใน โสจนฺติ ๆ อาชยาตบท กตตวจาก นิริยมฺหิ
 วิสยาธาร ใน สมปฺปิตา ๆ วิกตติกตต ใน หุตฺวา ๆ สมานกาลกิริยา ใน โสจนฺติ
 ตตฺถ วิเสสน ของ นิริยมฺหิ ๆ วิสยาธาร ใน นินฺพพตฺติตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน โสจนฺติ
 นิริยมฺหิ สมปฺปิตา หุตฺวา วิวริย ใน ตตฺถ นินฺพพตฺติตฺวา ตตฺถ นินฺพพตฺติตฺวา วิวรณ อิตติ
 คัพพ์ สรูป ใน อตโต ๆ ลิงคตต ฯ